

Leerblad over juist verwijzen

Theorie verwijswaarden

Wanneer je in een tekst steeds dezelfde zelfstandige naamwoorden gebruikt, wordt een tekst al snel saai. Je kan dit voorkomen door **verwijswaarden** te gebruiken. Zoals het woord al zegt, verwijst een verwijswaard naar een woord dat al eerder is genoemd. Je kan ook verwijzen naar woorden die nog gaan komen of naar (delen van) zinnen. Het woord waarnaar wordt verwezen noem je een **antecedent**.

*Morgen gaat **Mohamed** naar het ziekenhuis. **Hij** moet bloed laten prikken.*

In bovenstaande zin is *hij* het **verwijswaard** en *Mohamed* is het **antecedent**, omdat *hij* naar *Mohamed* verwijst.

Zo begrijp je verwijswaarden

Neem het stukje zin waarin het verwijswaard staat. Vervang het verwijswaard door: *wie, wat, waarmee, waardoor* etc. Het antwoord op die vraag is het **antecedent**. Bijvoorbeeld:

*Ik heb gisteren de koeien gemolken en **dat** viel niet mee.*

In deze zin is *dat* het verwijswaard, dus stel je de vraag: **wat** viel niet mee? Het antwoord daarop is: *de koeien melken*.

Zo gebruik je verwijswaarden

Om het juiste verwijswaard te kiezen dat je moet gebruiken is het belangrijk dat je weet welk **woordgeslacht** een heeft:

Het-woorden zijn *bijna* altijd **onzijdig** → je verwijst met *het, dit, dat* of *zijn*

De-woorden zijn **mannelijk** of **vrouwelijk** → je verwijst met *die, deze* of *ze*

Vrouwelijke woorden verwijzen in elk geval naar mensen of dieren die van het vrouwelijke geslacht zijn → *zangeres, buurvrouw, stagiaire, merrie, het meisje* etc. → je verwijst met *zij, ze* of *haar*.

Daarnaast zijn de-woorden met de volgende uitgangen vrouwelijk:

-heid, -nis, -schap: *waarheid, gevangenis, beterschap*

-de, -te, -st: *liefde, diepte, opbrengst* (persoonsvorm + st)

-ij, -ie, -iek: *bakkerij, razernij, politie, familie, politiek*

-ing, -theek, -teit, -tuur: *regering, bibliotheek, puberteit, natuur*

Mannelijke woorden verwijzen in elk geval naar mensen of dieren die van het mannelijke geslacht zijn → *zanger, buurman, kater, hengst, het jongetje* etc. → je verwijst met *hij, hem* of *zijn*

Daarnaast is de rest van de *de-woorden* die geen vrouwelijke personen/dieren aangeven of een vrouwelijk uitgang hebben mannelijk.

Verwijswoorden zijn over het algemeen *persoonlijke voornaamwoorden, bezittelijke voornaamwoorden* en *aanwijzende voornaamwoorden*. In het schema hieronder zie je wanneer je welk(e) verwijswoord(en) dient te gebruiken.

	geslacht	onderwerp	lijdend en meewerkend voorwerp	bezittelijk vnv.	verwijswoorden
het-woorden <i>het team</i>	onzijdig	<i>het</i>	<i>het</i>	<i>zijn</i>	het, dit, dat en zijn
de-woorden <i>de kast</i>	mannelijk	<i>hij</i>	<i>hem</i>	<i>zijn</i>	hij, hem, deze en die
de-woorden <i>de vereniging</i>	vrouwelijk	<i>zij / ze</i>	<i>haar/ ze</i>	<i>haar</i>	zij, ze, haar, deze en die

Verwijzen naar personen, dingen of dieren

Zoals je vorig jaar hebt geleerd wordt er regelmatig foutief verwezen naar personen, dingen of dieren. Hier nog even een korte herhaling om dat gedeelte op te frissen.

Wanneer je naar **personen** verwijst, verwijs je met **twee losse woorden**, bijvoorbeeld:

De buurman **met wie** ik elk jaar ga vissen, heeft de griep.

Wanneer je naar **dingen** of **dieren** verwijst, verwijs je met één woord, bijvoorbeeld:

Dat paard **waarop** dat meisje rijdt, is er braaf.

De camper **waarmee** mijn ouders elk jaar op vakantie gaan, is kapot.